

סילבוס

דיאלוג והכרה ביחסים בין קבוצות חברתיות בקונפליקט: היבטים עיוניים ופרקטיים - 54741

תאריך עדכון אחרון 29-10-2023

4 HU Credits:

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חקר סכסוכים, ניהולם ויישובם

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיה כהנוב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Maya.Kahanoff@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' בתאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר מיה כהנוב

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בנושא של דיאלוג והכרה במצבי קונפליקט. נתמקד בהיכרות עם מרכיביה פסיכולוגיים, הרגשיים והתודעתיים של עמדה דיאלוגית, כמו גם פיתוח היכולות הנדרשות לקיום שיח דיאלוגי. הסטודנטים יתנסו בחוויה של מפגש ודיאלוג ביניהם כיחידים וכבעלי זהויות אתניות, חברתיות ותרבותיות מגוונות, תוך חקירת האפשרות לניהול דיאלוג במצב של קונפליקט. נתוודע לחסמים הפסיכולוגיים ולתהליכים הרגשיים הרווחים במצבי קונפליקט מתמשך ומקבעים אותו (בין היתר לתהליכי הפיצול ושלילת האחר ולמנגנוני ההגנה האישיים והקבוצתיים); ונפתח יכולות לניהול שיח דיאלוגי במצבים אלה.

בחלקו הראשון של הקורס נתוודע לפילוסופיות דיאלוג שונות ונכיר הוגים מרכזיים בתחום. בחלקו השני נתמקד בפיתוח מיומנויות אישיות לשיח דיאלוגי ברמה הבינאישית. החלק השלישי יוקדש להיכרות עם התערבויות דיאלוג ברמה הקבוצתית - השיטות הרווחות היום לניהול והנחייה של קבוצות דיאלוג; המיומנויות הנדרשות ממנחי קבוצות דיאלוג; והתהליכים שעוברים על היחיד המשתתף בקבוצה כזאת. הלימוד ישלב: הרצאות עיוניות; מרצים אורחים; התנסות והמשגתה בעזרת מושגים תיאורטיים מתחומי הפסיכולוגיה החברתית, חקר סכסוכים, רב-תרבותיות ומגוון; תירגול מיומנויות דיאלוג ורפלקסיה עצמית.

מטרות הקורס:

לאפשר לסטודנטים לחוות וללמוד על תהליכים רגשיים המתרחשים ביחסים בין קבוצות אתניות, חברתיות ותרבותיות - הן ברמה הקבוצתית והן באופן אישי; להעמיק את החקר וההבנה של השפעתם העמוקה על יחסים אלה ולפתח יכולות דיאלוגיות במצבים של קונפליקט בין-קבוצתי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יכירו את ייחודיות קיום שיח דיאלוגי כדרך ליצירת תקשורת מעמיקה בין צדדים בקונפליקט; יפתחו הבנה והערכה להיבטים הרגשיים הנלווים לשיח בקונפליקט; יעמיקו את יכולת ההקשבה וההכלה של דעות ועמדות מנוגדות; יפתחו מודעות עצמית לדפוסי תקשורת והטיות אופייניות במפגשים בקונפליקט; וירכשו מיומנויות לניהול דיאלוג במצבי קונפליקט.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות בכל הפגישות חובה; השתתפות פעילה וכתובת רפלקסיה

שיטת ההוראה בקורס: הקורס מועבר כסדנה התנסותית, המאפשרת למידה חווייתית. במהלך הסדנה נחקור את האפשרות לנהל דיאלוג במצב של קונפליקט קיומי, כמו כן נתוודע לחסמים הפסיכולוגיים המעכבים את יישובו. נקרא מאמרים תיאורטיים מתחומי הפסיכולוגיה החברתית, חקר סכסוכים, רב-תרבותיות ופילוסופיה של הדיאלוג ונתרגל מיומנויות דיאלוגיות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור ראשון:

היכרות וכניסה לנושא

שיעור שני:

היבטים פסיכולוגיים ורגשיים של סכסוכים חברתיים מתמשכים

שיעור שלישי ורביעי:

מפגש עם הפילוסופיה הדיאלוגית

שיעור חמישי - שישי:

מיומנויות לניהול שיח דיאלוגי / פיתוח עמדה דיאלוגית ברמת היחיד כמו, הקשבה פעילה; יכולת להיכנס לעמדה אמפטית; מודעות עצמית לדפוסי תקשורת אופייניים ועוד.

שיעור שביעי: עבודה קבוצתית ותרומתה להבנת מצבים חברתיים, פיתוח מיומנויות בין-אישיות ומודעות עצמית.

- שיעור שמיני - עשירי:

היכרות עם גישות לדיאלוג בין קבוצות בקונפליקט ברמת הקבוצה - מושגים בסיסיים בעבודה קבוצתית, כמו: התפתחות קבוצה; מנגנוני הגנה קבוצתיים; היכרות עם מודל הדיאלוג של 'בסוד שיח' והתנסות בו. כמו כן היכרות עם מודלים רווחים של מפגש בין קבוצות בזמן קונפליקט. שיעור אחד עשר: סיכום תובנות ושאלות

חומר חובה לקריאה:

* אחרות, זהות, דיאלוג

ארליך, ש. (2001) "אחרות, גבולות ודיאלוג" הרהורים, בתוך: ח. דויטש ומ. בן-ששון (עורכים) האחר □ בין אדם לעצמו ולזולתו, ידיעות אחרונות, סידרת יהדות כאן ועכשיו, עמ' 19-36

הארדינג, מ.א. (1999) "השלכות על אנשים: הצל", בתוך: האני ולא אני, הוצאת מודן, עמ' 75-104

* היבטים פסיכולוגיים ורגשיים של סכסוכים אתנו-לאומיים מתמשכים

בר-טל, ד. (2007) לחיות עם הסכסוך: ניתוח פסיכולוגי-חברתי של החברה היהודית בישראל, ירושלים: כרמל. מתוכו: התשתית הפסיכולוגית של סכסוכים בלתי-נשלטים: המשגה (עמ' 24-52); מנטאליות של מצור (עמ' 79-111)

* פרספקטיבות של דיאלוג

בובר, מ.מ. (1973) בסוד שיח, מוסד ביאליק, ירושלים ("דו-שיח", עמ' 107-152; "סודותיו של הבין אנושי", עמ' 123-135)
או:

מנדס-פלור, פ. (2010) "חברותא וחידושה: דו-שיח כעיקרון מטא-סוציולוגי", בתוך: קידמה ונפתוליה; מאבקם של אינטלקטואלים יהודים עם המודרנה, הוצאת עם עובד/ ארון ספרים יהודי, עמ' 336-34327-36

בוהם, ד. (2018) על דיאלוג, תרגמה דפנה בן יוסף, פראג הוצאה לאור, עמ' 37-89.
Gurevitch, Z (1989) □ The power of not understanding: The meeting of conflicting identities □, The Journal of Applied behavioral science, 25 (2), 161-173

* דיאלוג והכרה

הונת אקסל (2008), זלזול ומתן הכרה, אדום: הוצאת הקיבוץ המאוחד (במיוחד ההקדמה של ז'וזה ברנר: אתיקה של תביעה ונתינה עמ' 34-7)

* התערבויות דיאלוגיות :

שפירא, מ. (2000) "מהלכן של קבוצות דיאלוג: תיאוריה ומעשה", בתוך: ש. אוסטרופ (עורכת) דיאלוג ומנהיגות על קווי השבר של החברה הישראלית, ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים, עמ' 41-62

סלומון, ג. (2008) "דיאלוג של שלום בעתות של קונפליקט", בתוך: נ. אלוני (עורך) דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי, אדום: הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 382-397

כץ, י. וכהנוב, מ. (1990) "סקירת דילמות בהנחיה של קבוצות מפגש בין יהודים לערבים בישראל" מגמות, ל"ג, (1) עמ' 29-47
למחקר פיתוח וייעוץ ארגוני, עמ' 61-85

כהנוב, מ. (2010) דיאלוג חשוף: מפגש בין יהודים לערבים בישראל, מוסד ביאליק ואוניברסיטת בן גוריון

Maddison Sara (2014) □Relational transformation and agonistic dialogue in divided societies□, Political Studies, pp. 1-17

*פיתוח יכולות דיאלוגיות:

לסרי, ד. (2008) "אקדמיה דיאלוגית: היבטים בתנועתה של חוכמה יוצרת", בתוך: נ. אלוני (עורך), דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי, הוצאת הקיבוץ המאוחד

* על עבודה קבוצתית:

זיו, י. ובהרב, י. (2011), מסע קבוצתי □ המדריך למנחה קבוצות, הוצא עצמית, ישראל, עמ' 16-40
יאלום, א. ולשץ, מ. (2005) "הגורמים הטיפוליים בקבוצה" בתוך: טיפול קבוצתי-תיאוריה ומעשה, עמ' 21-38

*מיפוי מודלים של מפגש בין-קב':

מעוז, י. (2009) "השערת המגע בסכסוך לא סימטרי? חמישה מודלים מושגיים של מפגש בין קבוצתי בסכסוך □ מטרות, מנגנונים ודילמות", הרצאה בכנס: מחיצות והפרדות, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, 12.1.09

חומר לקריאה נוספת:

חומרים בנושא טראומה קולקטיבית והשפעתה על קונפליקט בין קבוצתי ומאמצי דיאלוג:

Volkan, V. (1997) Blood Lines
Trauma chosen : במיוחד

- Kahanoff, M. (2017) Collective trauma, Recognition and Reconciliation in The Israeli Palestinian Conflict, in: P. Rayman & Y. Meital (Eds.), Recognition: Transitions to Democracy, USA: Brill Press

מרכיבי הציון הסופי :
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
20 %

מידע נוסף / הערות:
דרישות הקורס:
נוכחות בכל הפגישות חובה; השתתפות פעילה וכתובת יומן (10%)
הצגת נושא בכיתה (20%)
הגשת עבודת גמר בסיום הקורס (70%)